

HRVATSKA
POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKA
SAVJETODAVNA SLUŽBA

DRŽANJE
KOKOŠI
NESILICA
PREMA
STANDARDIMA EU

KOKOŠ NESILICA

je kokoš vrste *Gallus gallus* koja je dosegla zrelost za nesenje i uzgaja se za proizvodnju jaja koja nisu namijenjena valjenju.

KAVEZNI SUSTAVI DRŽANJA

1. SUSTAVI DRŽANJA U OBOGAĆENIM KAVEZIMA

Zahtjevi moraju biti poštivani od 1. siječnja 2012. godine

S obzirom na takav sustav držanja:

- svaka kokoš nesilica mora imati na raspolaganju najmanje 750 cm² podne površine kaveza, od čega 600 cm² iskoristivog prostora
- visina kaveza na mjestima izvan iskoristivog prostora mora biti najmanje 20 cm u svakoj točki
- kavez mora imati površinu minimalno 2000 cm²
- kavez mora imati gnijezdo, stelju za kljucanje i čeprkanje
- kavez mora imati odgovarajući materijal za trošenje pandži
- unutar kaveza mora biti prečka dužine najmanje 15 cm po nesilici, za sjedenje
- svaki kavez mora imati sustav napajanja po cijeloj dužini kaveza, lako dostupan svakoj nesilici
- kavez mora imati hranilicu od najmanje 12 cm dužine po jednoj nesilici

- prolaz između redova kaveza mora biti najmanje 90 cm širine
- od poda objekta do prvog reda kaveza mora biti najmanje 35 cm
- kavez mora imati najmanje 2 kapljične pojilice (*nipple*) ili šalice za napajanje
- kavez mora imati hranilicu dužine minimalno 12 cm

2. SUSTAVI DRŽANJA U NEOBOGAĆENIM KAVEZIMA

Direktiva (1999/74/EC) zabranjuje korištenje klasičnih kaveza od 1. siječnja 2012. godine.

S obzirom na takav sustav držanja:

- svaka kokoš nesilica mora imati na raspolaganju najmanje 550 cm² površine kaveza, mjereno u vodoravnoj ravnini
- svaki kavez mora imati hranilicu od najmanje 10 cm dužine po jednoj nesilici
- svaki kavez mora imati pojilicu u obliku žlijeba od 10 cm dužine ili najmanje dvije kapljične pojilice (*nipple*) ili šalice za napajanje u svakom kavezu
- kavezi moraju biti visoki najmanje 40 cm na najmanje 65% površine kaveza i ne niži od 35 cm na svakoj točki
- podovi moraju biti oblikovani tako da podupiru naprijed okrenute prste na obje noge
- nagib poda ne smije biti veći od 14% ili 8°
- potreban je odgovarajući materijal za trošenje pandži

3. ALTERNATIVNI SUSTAVI DRŽANJA

Alternativni su sustavi držanja nesilica svi oni načini uzgoja, držanja peradi i proizvodnje peradarskih proizvoda koji ne uključuju veliku koncentraciju životinja, najsuvremenije tehnike i tehnologije.

U takvom sustavu držanja svakoj nesilici mora biti osigurano:

- najmanje 10 cm prostora za hranjenje kod ravnih hranilica ili najmanje 4 cm prostora kod okruglih hranilica
- najmanje 2,5 cm prostora za piće kod ravnih pojilica ili najmanje 1 cm prostora kod okruglih pojilica
- kod napajanja kapljičnim pojilicama (*nipple*) ili šalicama za napajanje najmanje jedna pojilica ili šalica na 10 nesilica
- kod fiksno postavljenih pojilica u dometu svake nesilice moraju biti barem po dvije kapljične pojilice ili šalice za napajanje
- najmanje jedno gnijezdo na sedam nesilica
- kod zajedničkih gnijezda mora biti osigurano najmanje 1 m² površine gnijezda za najviše 120 nesilica
- gustoća naseljenosti ne veća od 9 nesilica po m²
- najmanje 15 cm dužine prečke za odmaranje (bez oštih rubova), gdje prečka ne smije biti postavljena iznad stelje, a vodoravna udaljenost među pojedinim prečkama mora iznositi najmanje 30 cm dok između prečki i zida mora iznositi najmanje 20 cm
- najmanje 250 cm² površine pod steljom koja mora pokrivati najmanje 1/3 podne površine
- podovi moraju biti oblikovani tako da podupiru prema naprijed okrenute prste na obje noge

U alternativnim sustavima, gdje se nesilice mogu slobodno kretati među etažama, moraju se zadovoljiti sljedeći uvjeti:

- ne smije biti više od četiri etaže
- visina među pojedinim etažama mora biti najmanje 45 cm
- pojilice i hranilice moraju biti raspoređene tako da su jednako dostupne svim nesilicama
- etaže moraju biti uređene tako da se spriječi padanje fecesa na donje etaže

Ovakav sustav držanja bio je dopušten do dana pristupanja RH EU, a najdulje 12 mjeseci nakon pristupanja u svrhu završetka proizvodnog ciklusa.

U alternativnim sustavima držanja s ispustom moraju biti zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- mora biti osigurano više otvora za neposredan izlazak u ispast, visokih najmanje 35 cm i širokih najmanje 40 cm te razmještenih po cijeloj dužini objekta
- za 1000 nesilica zajednički otvor mora iznositi najmanje 2 m

Ispusti moraju imati:

- površinu primjerenu gustoći naseljenosti i prirodi terena da bi se spriječilo bilo kakvo zagađenje
- sklonište od nepovoljnih vremenskih uvjeta i grabežljivaca
- odgovarajuće pojilice
- gustoću naseljenosti ne veću od 9 nesilica po m²

MOGUĆI NAČINI DRŽANJA KOKOŠI NESILICA:

Slobodno držanje

Polu-intenzivno držanje

Držanje na dubokoj stelji

Etažno držanje u staji

Ekološki uzgoj

SUSTAV OZNAČAVANJA JAJA

Sve peradarske farme s više od 350 kokoši nesilica moraju označavati svoja jaja.

Prema načinu uzgoja, jaja se označavaju:

- 0 - jaja iz ekološkog uzgoja
- 1- jaja iz slobodnog uzgoja
- 2 - jaja iz podnog sustava držanja (stajskog)
- 3 - jaja iz kaveznog uzgoja

Prema kakvoći jaja su:

A klasa-ekstra i A klasa (svježa jaja) ili B klasa (jaja namijenjena preradi).

Industrijska jaja (nepodobna za prehranu ljudi ili preradu u prehrambenoj industriji) – sirovina za pripremu cjepiva, pripremu podloga za rast mikroorganizama, izdvajanje lizozima (konzervans), izdvajanje lecitina (emulgator), pripremu hrane za životinje.

Po veličini jaja se razvrstavaju u 4 klase/razreda:

XL - vrlo velika (teža od 73 g)

L - velika (63 - 73 g)

M - srednja (53 - 63 g)

S - mala (lakša od 53 g)

ZAKONSKA REGULATIVA

1. Zakon o zaštiti životinja (Narodne novine, broj 135/06)
2. Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica (Narodne novine, broj 77/10, 99/10 i 51/11)
NE PRIMJENJUJE SE NA GOSPODARSTVA
 - S MANJE OD 350 NESILICA
 - ZA UZGOJ MATIČNOG JATA NESILICA
3. Pravilnik o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (Narodne novine, broj 44/10)
4. Pravilnik o registraciji gospodarstava na kojima se drže kokoši nesilice (Narodne novine, broj 113/10)
5. Pravilnik o kakvoći jaja (Narodne novine, 115/06)

Hrvatska poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba

Tel.: +385 (0)1 4882 700 / Telefax: +385 (0)1 4882 701
savjetodavna@savjetodavna.hr / www.savjetodavna.hr

Autori: Valerija Čižmak, dipl. ing. agr., Tihana Biščan, dipl. ing. agr.

Zagreb, prosinac 2018.